

Zatweefchu Awises.

Nr. 5.

Zettortdeenä 2. Webruari.

1861.

Awischnu - sinuas.

Behterburga. Mußu Kungs un Keisers Kurfemmes preekschaju zeen. Gubernatera fungu, Walsstsektaru Baluje wu, kas taggad bijs Do-mehnu Ministeriuma ohtras nodalkas Direktors, uszehlis par Sekretaru pee Ministeru augstas Kumitetes. Keisers walsstmantas Ministeram Knefse-witscham, kas nu jau 50 gaddus wissaddos ammatds Keiseram deenejis, laidis pateizibas grahmatu par uskizzigu kalposchannu. Arri 152 kaupmanni no Enlantes schim wihram grahmatu laiduschi, pateik-dami, ka til gudri un ruhpiigi gahdajis par andeli ar Enlanti. — Keisers islaidis pawehleschannu, lai par 12 millj. rubuteem isdohdohht tahdas nau-das grahmatas, fur par 300 rubuteem ware dab-buht tahdu papihri, kas ilgaddus dohd 12 rubelus auglu (tas irr 4 rubl. no 100 rubl.).

Areemufemme. No Goregorezkas, (kur Krohna skohla jauni fungi mahzabs lauflu kohp-schanas mahzibu) raksta, ka ir tur fallis 32 grah-du. Wahrnas nosalluschas nokrittuschas semme, un wilki eelausufshees nammds. Weena nammä wilki sunni preekschannmä faplehsufchi un apehduschi mahju laudim klabtbuhdameem! — Arri Ir-lutskä 40 grahdu effoht fallis un semmes-tribze-schana bijuse. — O deffa, pee Mellas jubras, arri gribboht Uniwersitetu (studentu augstu skohlu) eetaisht un us to fahl nandu fameft.

Dahni taifahs us karru prett Wahzsemmi, un sohla Wahzsemmes ohstas aplenzehht un spaidiht an-deli. Enlenderu leelas Awises tohs drohschina, teikdamas, ka Dahneem effoht taifnuba, Wahz-semme ne drihstohht eesauktees Dahni warroht dar-riht fawä walssti ka gribboht. Turprettim atkal dsird, ka leelee walbineeki ne wehleschoht Dahneem ohstas aplenzehht un ta andeli pohstihht.

Wihne. Gistreikeru walssti wehl tas pats ne-meers, un kaut Unguru semme tee prahtigee un 2 no

wisseem augsti zeeniti un mihtoti wihti islaiduschi grahmatas un laudis meerinadami raksta: lai gob-dam gaida, jo Keisers pats jaw dohshoht un weh-leschoht wissu labbu, bet til ne warroht to darriht azzumirkli; tad tpmehr fahl praasihht wehl jo leelas leetas un par dauds!! Arri Sardinjeru waldischa-na lehnaka palikkuse un atsinnase, ka grehti ees ar Gistreikerem karejoht, usrunna Garibaldi, lai paleek meers, lai pawasara ne fahl karru, jo warroht wehl ar labbu wissu warreschoht pabeigt; bet Garibaldiis fakka: ne! Taggad, kur Gistreikeru walssti wissur nemeers, leels naudas truhlums un Italeschi kahjenes un dedsiigi, Unguri arri gattawi, taggad effoht pats isdewigais laiks us karru; peh-zak tahds wairs ne gaddischotees; tadehl ja-eet karrä!!

Londones leelais pilfats Garibaldim to leelu gohdu gribb parahdiht, ka winnu zels par Londo-nes birgeri un rakstijuschi, woi weenemschoht scho gohda parahdischannu. Utrakstijis, weenemschoht ar leelu pateizibu un nahktu pats us Londoni par to pateiktees, bet taggad tam ne effoht wallas; jatai-fahs us grehteem darbeem!

Garta. 26tä Janwari atkal maktigi bombar-deerejuschees. Lai deena effoht schahwuschchi 11 tuhst. reises ar leeleeem-gabbaleem no pilfata, un tilpat dauds arri Sardinjeri effoht schahwuschchi us to pilfata. Ka tai pilfata eet, to skaidri ne sinn. Zitti raksta, ka pilfata nammi un basnigas breef-migi effoht pohstitas, bet pilfata muhreem wehl ne kas ne kaitoht; atkal zitti raksta, ka pilfata wifs labbi un saldati til drohschi un prezigi, ka dango-joht us muhreem un skanstehm! Lai nu sinn un tizz! Neapeles kalsnds Prantscha Generalis Bosks eemettees, dumpineelus wadda un stipri turrabs.

Sprantschu semme. Napoleons gau rah-da meera prahtu, bet us karru taifahs. Pawehle-jis pa wissu walssti eetaisht Reserwias regimentes,

jo ir Bruhschu, ir Kreemu semmè effoht Militiſchi, kas kara laikòs ar leelu spehku warroht paligà nahft.

Parise. Ir tē til stipri fallis, ka pa leeleem pilfata dibkeem wiſinajuſchees ar leddus-kurpehm. Kabdà wakkarà pats Napoleons ar ſawu Keisereeni un wiſſu Keisera augſteem kungeem un ſewiſſcheem Bulognes elarà bijuſchi, kas bijis ar wiſſadu ugguni iægrefnohts. Paher wiſſeem zitteem augſteem wiſinatajeem jo ſkunſtigi un ſmukki pa leddu ſtrehuſchi Prinzis un Prinzefſeene Mirats un Graws Mornis ar ſawu augſtu gaspaſchu. Tahdu preeku Parise retri dabujuſchi redſeht.

Montè leddus lecluppè ſadambejees un zaur to til breeſmigi leeli pluddi zehluſchees, ka 200 tubkſt. pubraweetas un 19 leeli zeemi (ſahdschi) tã nopluddinati, ka wiſſi nammi, kas ne ſlahw nē dambjeem, libdi jumteem uhdens pilai. 20 tubkſt. zilweſi nu palikluſchi bes jumta ſchinni ſeemas laika! Arri zittàs weetas bihſtahs no breeſmigeem pluddeem.

S—j.

Berlinè taggad arri 4 ſlafteri ſirgà galku preekſch ehſchanas nokauj un par 3—4 kap. mahziniu pahredhd. Iægabuſchà gaddà tee libdi 500 ſirgus preekſch tam nokahwuſchi. Arri Rirnbergas piliehtà jau preekſch diweem gaddem ſahke ſirgà galku ehft. Buhtu gan labbi, kad ſirgà galku jo wairak ſahktu zeenibt un to ehft. Zil dasch dasch ſlims jeb wezs lohpiuſch, tad wairis ar grubteem darbeem ne taptu mohzihts.

Londones Awises ſtabſta, ka wehrgu andele ſchinnis beidsamòs gaddòs atkal maſtigi ſekhoht, kaut gan Galantes un Amerikas waldischanas us juhru wakte, lai tã ne darritu. Pebrnaja gaddà us Kubas fallu Amerikà 30 tubkſt. wehrgi no Awrikas aiſweſti. Bes ſcheem wehl kahdi 133 fuggi ar 60 tubkſt. ſadabbuteem Kineſeem us ſcho fallu atweſti. Kahds tubkſt. uo ſcheem us jella nomirris.

Riffinge.

Ohtra grahamata raſtita no Riffinges ſaweem niſkeem Awichu laſſitajeem palikke nepabeigta un tadeht ne druffata. Ber kad Riffingè, lai gan maſa, bet tabda, kas ſemmu ſemmès ſinnama un fur dasch tubkſtohts iſgaddus atdabbu miſto weffelibu, un tē daschada

itt ſawada leeta redſama, tad var ſcho weffelibas aretu pilfatu wehl ſcho to qribbam ſtabſiht. Riffinge ir maſ pilfats, Baijeru walſi, Pranku aprink, ſarp leeleem kalnceem, fur teff Pranku Sahles uppe, tiſpat leeta, tã muhſu Gezawas uppe Kurieemmè. Effoht lohti wezs pilfats, Roemeru laikòs zehlees, kijis ſtipes awbrunnòhts brihw-pilfats brunneeku laikòs, kas daschu reift ſtiperi turrejees prett eenaduceeem. Kahdu werſti no pilfata lohti ſmukka augſta kalna gallà ir wezàs brunneeku pilf druppi (Bodenlaube), ſo Luttera laika, kad deemichehl Wahſemmes ſemneeki to leelu dun pi prett waldischanam bij zehluſchi, Riffinges pilfatuelt ar ſemneeku paligu bij uswarrejuſchi un nowobſtijuſchi, bet kas Riffingneckeem weh atkal bij jo labbi no jauna jaustaifa. 30 gaddu kara (1618—1648) ſchi pilf atkal gluſchi nowobſtita tarpe un arri Riffinge pohſita. Wehl taggad pee ſchibs pilf druppeem ſtabw leels itt appalkſch tehrnis, kam naw itt nekahdu lohju uedi durweju, un jabribnojahs, ſalabhad tahds, un tã eekſch winna eekluuſchi eekſchà. Riffingè taggad warubht labdi 3—5 tubkſt. zilweſi. Janna pilfata dalkà, ſo muhſu laikòs peetaiſjuſchi teem par labbu, kas tē nahf dſert un maſgatees, ir lohti ſmukki leeli nammi un gaſtubſchi, fur haggateem weeſeem leyna dſkwe qahdata; bet wezju pilfatu warr tubdal waſibt no tam, ka lohti ſchauras eelas, nams wee namma ſtabt liſts, nammeem gan 2 ir 3 tabiches (behnini), bet retri wairak tã 2 jeb 3 lohgi pee eelas un tãpat arri us ſehtewiddus yuſſi. Ir lohti wezju muhru nammi un dandſ nammu wiarſtabſche gaxe eelu plattaka nekà appalkſcheja tabſche. Tahdus nammus arri zittòs itt wezòs apbrunnòhts pilfats warr redſeht, tã Prankpurtè, Mainzè 2c. 2c. 2c. fur daschà celà tee, kas 3 tabichè nammu prett nammu mahjo, til tuwn ſtabt ir, ka til ne pa lohgeem par eelu pahri ar rohku weens ohtru warr paſucegt; bet ohtrà tabſchè jaw ne warr tã darribt, jo ſchi jaw ſahdas pehdas ſchauraka par treſche, un pirma nammu tabſche wehl par ſahdas pehdas ſchauraka, tã ka appalkſchà pa eelu warr braukt, un la ſchee nammi appalkſchà maſali (ſchauraki), bet augſcham, (ohtrà tabſchè) plattaki, treſchajà wehl jo plattaki. Tee tã ir buhwejuſchi tadeht, ka apbrunnòhts pilfats naw ruhmes plattas eelas taiſiht. Tahda arri ir ta paſauli ſinnama Schibdu eelà Prankpurtè pee Maines uppes. Wezòs laikòs, fur Schibdus nizzinaja, ſcheem Prankpurtè tiſkai weenà eelà bij brihw mahjohbt un wakkaròs libdi rihtam eelas gallus wehl ar dſelles kehdehm aiſſlebaſchi, lai Schibdi naſti ne warr iſeet pa pilfatu. Ir leelà Rohmas pilfata wehl taggad Schibdeem tiſkai weenà pilfata dalkà brihw mahjohbt, un teem tur tãpat darrijuſchi. Schi Schibdu eela itt ſawadi iſſattahs. Zehſchu wiſſ Prankpurtès pilfats lohti ſmukks, alihts un lewus, tad ſchi ſchaura eela neſkaidea, nammi wiſſi weenadi, lohti wezju, maſ

bet 2 ir 3 tabidnu augsti ar gebwelt garz eelu, junti un gebwelu feenas apflabtās ar mella schibpera afmīna gal-diaem, tohgu ruhies itt mafas tumfchas eeffch fwīna eelktas, k̄a wezzās basnizās, un ja labdā namnā ee-eet, tad appafsch - tabidē irr nefaidrās tumfchs leels preefchnams un kekīs un wiffadas ftrahma leetas, k̄a jaw pee nab-baga Schiddeem. Tahds pats arri rahdijahs buht tas namš, lar Dämmis tas wiffai pafaulei fīnams Schidš, Rohfchīlds, kas ar faweeem debleem til aylam bog-gats palizis, ka tohš uszeblufchi par Baroneem nu kas til ne wiffahn walšim tappinajuſchi dandš mīljonuš rubela, bet wehl turcabs pee Schidnu tizibās. Schis Rohf-schīlds Schidnu eelas eefahmū, lizis uszell lohti fīnaktu, fīnaktigi taititu Schidnu Deewa namnu. Paſchu laiku turreja Deewa kalpoſchanu, tadeht eegahjan eefſchā. Brangi iſgebrhts fullainis muhs eewedde, bet luhdse, lai atkal usleeloht galwā zepuri un ar to paleeloht baſ-nizā Deewa namš bir pilus, appafschā Wahzu dreh-lōš fmalti iſgebrhti mibrifchēl ar zepuri galwā, aug-ſchanu wiſſawfahrt us leeleem lohweem feewiſchēl, bet tabs ne warreja redfoht. Pee altara un abbejās puſſēs bij 3 mafas kanzeles un tē 3 rabbineri (preeſteri) weenš pahr ohru gan laſſija, gan dſeedaja un draudie pa brih-ſcham atbildeja ar dſeedaſchānu. Geſchpuſſē Deewa namš lohti ſkaiſti un dabrgi ar marmora almincem un ſeltu iſgrehnohts. Igi ne palikam jo ne bij laila. Tā bij Prankpurtē.

Kiffin geš pilſarinā mahjo tiffai kahds fīntš Lut-teru, zitti wiſſi ſiwri Kattole. Kattole baſnizā wezza un neſmuffa, bet wehl ohtra maſa Kattole baſnizina ſtahw ne zil tahtu no pilſata pee kappeem kaſnā. Pee paſcha ſchi kaſna irr itt ſawahds dibkīs, to ſanz par „Wiblas feewas eſaru“ (tas irr: ſw. Marias eſarē). Dibkīs naw ne lohti leels, nedš arri dſiſch, bet weetu weetahm, gan pee mallahm, gan tahtaki us widdu, gan ſchē, gan atkal tē un tur par maſu brihdi burbuledami iſzellahs no dibbina un dubneem pulſs burbuku un mut-tulu un tee irr pilni ar to, to ſanz Kohlenſaures Gas (ohgu ſkabbjumu). Laudis par ſcho eſaru ſtahta tahdu paſafku: Puſſnakti gaiſchā mehneſnižē no Dibkē iſzellō-tees lohti ſkaiſta jumprawa, un til janki dſeedoht, ka, ja kahds klaufahs un til tuhda ne eebehgohht tai baſnizā, kas tamdeht tur ſlakt taitita, no winnas tā tohpoht ap-mabnibis, ka pats eſarā eefſreem un tad no tabs jumpra-was tohpoht noſtlihzinabts beſdibbenā. Es par to gan paſmehjohs, bet ſewina kaſ to ſtahtija, ne ſmehjohs wiš, — jo deemſchehl tizzeja!!!

Kiffingē kahdu 12—15 fohlus no Sahles uppes irr 2 weffelibaš awoti un trefchais kahduš 100 foh-luš tahtaki, un illatram irr ſawahds uhdens. Trefcha-jam gaudrihš tahds uhdens, k̄a Seltera uhdens, teem diweem irr ſahligš ruhhtis uhdens, ſmekke arri pehz dſel-

ſes un irr pilus ar kohlenſaure gasu (ohgu-ſkabbjumu), kaš tā k̄a Schampagnerš muttuſuš jeb maſas wutu pehr-lites werd un dſeem ahtrā; tadeht arri daſch, kam galwina ne ſpehj dandš pauſt, 4 woi 5 glahſes no ſchi uhdena pee awota rihtōš dſehris, ſchelojahs, ka eſfoht k̄a eerei-bis. Es pats to ne eſmū pee ſewis mannijis; jo kad 1 glahſi pee awota iſdſehris, tad, ja maſ ¼ ſtunda jaſtaiga, ja atpuhſchahs un tad tiffai jadſerr ohtra glahſe un atkal jaſtaiga, un tā no pulſſen 6—8 rihtōš un atkal no 6—8 walkarōš dſerr un ſtaiga pamibſchu. Arri taš rendeni ſaſidihhts uhdens, kurreā ifdeenas (wannā) ja- maſgajahs, irr pilus ar ſcho ohgu-ſkabbjumu (kohlen-ſaures Gas) un kad meeriigi ſehd tai uhdent, tad pee wiſ-ſas meefas peeſerrahs tahdos mafas gasu pehrlites. Dakteri grihb, lai neween ar dſerſchānu, bet arri ar maſgajchānu zur ahdu meefā eedohdahs taš ſahlijums un ſchis ohgu ſkabbjums, jo taš padarra beefas neweſ-feligas affinis plahnakas. Schis uhdens arri zilweka eefſchas tibridams tibri ar ſiwru zaureeſchānu, kaš no winna zellahs; tadeht arri ar eſchānu un dſer-ſchānu lohti ſahrtigi jaturrahs, bet ſtaigahht jaſtaiga zil ween kahjas ſpehj neſt. Ar to tad manni tā ſamohzija, ka palikku mahſch, un ohtrā neddekā tahds noſtummiš, ſanibzīs un behdigš, ka jaw gribbeju atſtaht Kiffingi. Bet draugi un daktera lungs ne buht ne wehleja un teize; tā labbi, tā tam wajaga buht. Skaidri rahdoht, ka ſchis uhdens ſawu labbu ſpehku pee mannim parahda. Lai til paleeloht un iſzeefſchoht, ilgi ne buhſchoht, tad walit-ſchoht atkal ſchigle, maundš un pehz kahdeem mehneſcheem gaddiſchotees labba weffeliba un jauni ſpehti, ja til mah-jās pahrnahzīs prahtigi diſhwofchoht un ar graubreem darbeem par dandš ne nowuhleſchotees. Ne gribbeju tiz-zehht, arri pahrnahzu mahjās lohti nowahrdſinabts, bet Deems lai ſlawehts, un ſchis uhdens teiſts, jo ar kareu mehneſi ſpehka un labbaſā weffeliba eſmū weenehmees. Bet deemſchehl wiſſi teize, ka, ja pilnigu weffelibu grib-boht panabht, tad janabhoht us Kiffingi wehl ohtrā gaddā dſert un maſgatees. To jaw ne ſpehju!

(Turplikam beigumš.)

—3.

Wiffenn fuggis.

Daudſkahrt Calenderu wiffennu fuggis Lewjatans, to pehzak pahrfaukuſchi par Gribhtihſternu, ſchinnis Awifēs minnehts. Taggad atrobnam weenās Awifēs winna leelumu ſkaidri iſſtahtitu. Winſch irr 692 pehd. garſch. Widdus greeſti winnam 680 pehd., garri; plattums winnam 83 pehd.; widdus greeſku plattums 77 pehd.; augſtums no kēka lihdiſ wirſejeem greeſteem 60 pehd.; beš to ſahnu rittenu,

kas 56 pehd. augsti, winnam wehl uhdena fkrühwa, kas winnu us preekschu wehl, no 24 pehdas zaurehra; peelahdetam winnam wajag 30 pehd. uhdens dskkuma, tufscham 20 pehdu; rittenu maschinei irr 1000 firgu spehks, 4 katli ar 40 krahsnim; fkrühwas maschinei irr 1600 firgu spehks, 6 katli ar 60 krahsnim; pirmahs fskirras reisineeki 800, ohtrahs fskirras 2000, trefchahs fskirras 1200 warr eet eekschä; greeftu starpäs reisineeku un falsdatu 10 tuhft. tur atrohu ruhmes, matrohschu wajag 1200; enkuru winnam 8, katrs wehl wairak ne 700 pohdu, katram irr 1 tuhft. affu garras kehdes, un katrs gredsens fchis kehdes wehl 10 pohdus; ahrpusses feena $\frac{3}{4}$ zellu, starp abbahm atkal il us trihs pehdahm fskhefsu feenas, gan no weena galla us ohtru, gan no wirsus us appafschu. Tad nu sinams gan pareift scho luggi warr milsenu luggi nosaukt. Ne tizzam, fa ap-lam wairs tahdu luggi taiffhs. Naw dauds ohstu, fur winsch warr eet eekschä, lehti waldams arri naw; un — Deewa spehks eet pahraf par zilweku spehku; ja Deews ne schehlo, zil zilweku dshwibas zil mantas us reift eet pohsta! —e.

Uhdens flawa.

Ko kas mihlo, to kas flawe: spehku, gohdu, baggatibur, mihlestibu, wihnu jeb brandwihnu. Es flaweju to augstas gudribas dshreenu, — **uhdeni**. Mehß buhtum wehl nesapraschi un pagani, tad mums uhdens ne buhtu. Zilweki isdshmaja ar fuggem braukt un atwedde ar teem no zittahm semmehm flunstes un sinaschanas. Daudstahrt luggi zaur wehtrahm eet pohsta, bet leelaka dalka zilweku tohp isglahbta. Kam irr spehks ugguni dshst? til uhdenam ween. Kas warr ar wihnu jeb brandwihnu uggens grehku dshst? Veetus kriht no debbesim us semmi un wifs, kas no karstuma irr isflahpis, tohp atspirdsinahs un aug ar jaunu spehku muhs ehdinahnt un eepreezinahnt. Uppè un juhra

warr zaur masgaschanohs wesselibu dabbuht, un kas uhdeni dserr — ne maita sawu praktu un stiprina sawu garru un meesu. Tapehz es flaweju mihku uhdeni fa to labbako dshreenu. J.....i.

Smeektu stahfts.

Kahdureis praßiju Leitim, kapehz winsch zuhlas ne stalli, bet istabä turroht. Us to Leitis atbildeja: „Woi zuhlahm stalli irr labbaki, nekä istabä?“ J. K.

Sluddinaschanas.

Tahdi wihri, — kas itt pilnigi stnu to uhdens-zellu, pa kuzru laiwäs drohschi warr eet pa Jelgawas leeluppi un pa Daugawu starp Jelgawu un Rihgu, jeb arri tiffai labbi mahf deenastu us leelahm laiwahm, un kas warr parahdist itt rikti-gas tizzigas attestates par to, fa gohdigi wedduschees, naw nekahdi dshraji, nu fa winni ustizzigi wihri, kas sawu ammatu no wiffas firds kohvj, — warr labbu weetu un deenastu dabbuht par stuhmanneem jeb matroscheem us Jelgawas dampfluggu-beedribas laiwahm (plattastahm), ar kuzrahm prezzi wedd. Kas to gribb dabbuht, lai peeteizahs Jelgawä Jahua Jakobi kantori jeb arri kaupmannu Otto Güntera un de hla nammä Leelajä eelä. 3

Jelgawä 2trä Januari 1861.

Jelgawas dampfluggu-beedribas
Direktori.

Jelgawä iskrittuße itt jauna smukka gehgera jeb jaktstafche, fur sternas galwa us farkamu drabnu isfchubta no willas, ar sattu jobstu. Kas to nodohd pee Jelgawas Latw. basnizas kistera, dabbuhs 3 rubk. pateizibas naudas. 2

Weens buhwmeisters, kas arri dischlera darbu proht, warr par Jurgeem deenastu dabbuht pee **Mundahles-Wirsites** muifchas waldischanas. 2

Liwesbehrses Lannad sinu fatinneeks irr atraddis us leelzella pee Grihwes frohga weenu maifu, fur eekschä 2 kulle ar maifu un milteem, weens wadmallu meh-telis, zindi un kabselkes. Kam peederr, to warr dab-buht **Lannad sinu** mahjas. 1

S i n n o.

Latweefchu Awisès 1861 Nr. 1, 2 un 4 tanni Kredita beedribas sluddinaschanä par tahm nosudduschahm Spahelaffes Scheinehm drukkä missijees, un naw jalassa Nr. 13380 bet tur wajaga lassihnt: **Nr. 13389**, ju ne winsch, bet fchis Nr. 13389 irr nosagts tappis. — 3

B r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas-gubernements augstas waldischanas puffes: Collegienrath G. Blaeße, Censur. Jelgawä, tal 31. Januari. 1861. No. 20.

Uwischu

Basnizas

Nr. 3.

peeliffums.

sinna s.

1861.

Jaunas sinna s.

Behterburga. Birmajā Atwentē svehtdeenā Lutteru Iggauu draudse Behterburgā to leelu preeku redseja, ka winaas jaunais skaislais Deewanaams, (17 affis garsch, 14 affes plats un 12 affis augsts, ar 126 pehdu augstu tohrni), eeswehtihis tappis un pirmo Deewa kalposchanu tur turrejuschi to Kungu teikdami un flawedami. Lihdschim tai bijuse wezza masa basniza un draudse wifadu grehtumu redsejuse, pirms scho sawu jauku Deewa nammu warrejuse uštaišht. Draudse us to samettuse baggatas mihlestibas dahwanas. No tahm lai nu pfauj baggatas garra dahwanas.

Kronstattē lihdschim Divisiones Lutteru mahzitajs ar sawa ammatu paligu ne ween Wahzu draudsi, bet arri Latweeschu, Iggauu un Sweedru Luttera tizzigus tur aplohpe. Taggad wehl ohts Divisiones Lutteru mahzitajs no scheliga Keisera zelts, un 4tā Atwentē svehtdeenā, 18tā Dezemberi 1860 Behterburgas General-Superdente, ar 2 mahzitaju paligu Kronstattes Lutteru draudses eewedde tohs taggadejus 2 Divisiones mahzitajus. Emilu Boffu par Wahzu un Latweeschu draudses mahzitaju, un Kahrlī Pridriki Stegmannu, par Iggauu, Sweedru un Pinnu mahzitaju. Lai tas Kungs svehti scho sawu uštizzigu wihna-kalna strahdneeku darbu pee muhsu tizzibas beedreem tahlumā. S—3.

Iggauu femmes pilfatinā, ko Leal fauz, tai 30tā Augustā augsta Keisera un Kunga wahrda deenā, kad mehs Kursemneeki arri swinnam bribwlaischanus swehtklus, tappis jauns skohlas namas ar leelu preeku eeswehtihis, ko tee pagahjuschu waffaru pilfatinam par svehtibu uštaišjuschi. Schi skohlā strahdaschoht skohlmeisters Zukkums. Lai Deews svehti jaunu skohlas weetu un palihds skohlmeisteram tizzigi strahdaht! — Iggauu lemmeš pilfatā Kehwale, starp tahm Lutteru

basnizam Olaijas basniza ta jaukaka un wezzaka, jo wehl taggad effoht tai eelschā par labbu rohku ihpajchi krehfli, ko par „Brehmera basnizianu“ no-fauz, gan laikam no Brehmeru kaupmanneem uštaitita. Bes teem ahrigeem un eelschfigeem jaukumeem un to lohti augstu staltu tohrni, effoht Olaijas basnizai warren leelas un staltas ehrgeles, kas tā pehrkons rupju grehziņneeku firdis fatreezoht, un atgreesigu zilweku luhgšchanas un dseesmas us mibligas skannas spahrneem us debbesi pazelt; bet schihs maktigas ehrgeles arri 80 tuhst. rubl. banka naudā maksajoht un effoht no kahda Wahsemneeka meistera, no Ludwigsburgas, taititas. Jauka altara bilde, kas ne jenn no Waltera lunga, Kehwalneeka, mahleta effoht, arri itt jauka, un norahdoht, kā muhsu Kungs Jesus Kristus pee krusta sists. Kā ta basniza to wahrdu „Olai basniza“ dabujusi, par to wehl scho baltu deenu Kehwalneeku wezzu tauschu muttes stahsta notiklumu, kas gan nu kā pajalka skann un arri irr, bet tal tewim, lassitajs mihlais, to arri pastahstischi: „Kad basniza jaw gandrihs gattawa, un wehl tikkai krusts tohrna gallā usleekams, kas dikti augsts bija, un basnizas buhwmeisters „Olai“ wahrda, no ka faudis mehde runnaht, ka winsch preeksch basnizas zelschanas effoht sawu dwehseli wellam nodewis, tad runnaja tas ar sawu seewu tā: „Klauf, seewin mihka, schodeen man gruhts un leels darbs; jo man schodeen tohrna gallā pnrwa un krusts jaleek augšham; tadeht tewi mihki luhdsu, wanni scho-deen pee wahrda ne fauzi.“ Seewa gan apiohlijahs un aigahje wihram launagu taitiht. Ohdeenu pataišijusi atnabt un eerouga sawu wihru augsta tohrna gallā patlabban krustu uszeekam, un tais isbailis, ka wihrs ne nekristu, ta aieimist, ko tai peefohdinajis, winna wahrdu ne peeminneht, ta isfauz: „Wai, Olai, wai!“ un rau! tai azzumirkli Olais no tohrna wekkahs femme, un kriht

wisseem laudim redsoht, las bija fastrehtjuschä skatitees, pee semmes un nosittahs, un tai brihdi, kad winna besdeewiga dwehsele iegahjusi no winna meefahm, tad effoht islihdie no winna muttes kruppis, un no winna ausim giptiga tschuhstka. Un no scha laika basnizas tohrnis to wahrdu „Olai tohrnis“ un basniza to wahrdu „Olai basniza“ dabbutsi, un warbrucht neffihä, kamehr ta tohrna spizze un frusts kã pirkts us fillu debbesi, kur muhsu ihstas mahjas, rahdihs, un basniza swehtais Deewa wahrds un krahschnas ehrgeses atskannehs.

Wahzsemmes Awises stahsta, ka Leelskungs (Erzogs) Millahws no Wirtembergas 17ã Septemberi redsedamis, ka 5 gaddus wezs behrns pee sudmallu sluhshahm uhdeni eekriht, eekam zitti laiwu mekle un nogehrbjaha, jaw ar wissahm drehbehm uhdeni eelegg un pufschlihschu sehnu no uhdena isness abrä. Tai semmi laudis no schi Leelskunga mahjahs ahtumã behdigeem un nelaimigeem paliga steigtees un tohs ieglahbt. G. F. S.

Sibria. Te Kristus tizzigeem wehl naw nekahdas drohshibas, jehschu 8 tuhst. Sprantschi ar 12 leeleem-gabbaleem lihds ar Turku Keisera saldateem staiga pa Lihbanus kalneem un sawalda nilnus Turku tizzigus un sohda tohs, las iegahjuschã waffarã til neschehligi Kristus zeenitajus wajajuschä, mohzjuschä, pohstjuschä un aplahwuschä. Sprantschi falka, ta ka aiseeschocht atpalkat us Sprantschu semmi, tad atkal Turki sahlschoht aplaut Kristus tizzigus, jo par dauds effoht fashuttuschä un schohs gribboht gluschä isdeldeht. Beirutes pilfata (skattees Kanaanas lantkahrte) taggad taifa leelu bahrinu nammu, kur audsinafchoht 500 tahdu bahrinu mettinu, kureru wezzalus iegahjuschã waffarã Turki aplahwuschä. Te nu stahw lehgeri 3 tuhst. Sprantschu saldati ar Boworta Generalu, bet suhdahs, ka te effoht par dauds karsts laiks, wehl jo karsti nekã Alschirẽ. Wallas laika schee saldati islustejahs ar kumedineem, ko rahdoht par naudü. Ar to sanahchoht labba nauda un to dohdohht nabbageem. Turprettim raksta no Damaskus leela pilfata, ka te, kur Sprantschu saldati naw atnahuschä, kristiteem atkal bailes un behdas. Turki nodedsinajuschä kahdus nammus un 17 bohates un tahm deggoht usbruffuschä Kristus tizzigeem un tohs islaupijuschä. 300 isbeedinati Kristus tizzigi isbehguschä un gribb eet zittã weetã dshwoht.

Wehl sinna, ka Damasku atkal sahjis degt un isdegguse leela pilfata dalka. — 3.

Bihbele un kohka kurpes.

(Skattees Nr. 1.)

Sprantschu semmẽ jan wairak kã 30 gaddus Bihbelu pahrdeweji aplahrt staiga un Deewa wahrda sehllu schinni semmẽ pee Kattolu tizzigeem issehj. Zaur scheem wihreem gandrihs 3 millj. Bihbeles un jaunus Testamentes tur zilwekem rohkas buhs nahlfuschas. Stipri zerram, ka tas Kungs sawu swehtibu schim darbam buhs peellizis kahrt.

Breelsch 3 gaddeem ustizzigs un ruhpihs Bihbelu pahrdewejs Kattolu sahdschã atnahze. Bij swescha weeta, ko winna azzis pirmo reis redseja. Bet preelsch pufschotra gadda zits Bihbelu pahrdewejs bij bijis schinni weetã. No smaggas nastas un faules karstuma peekuffis, wusch apschdahs kohku pawehni pee frohga durwin. Ohtra pufsch eelai — teescham pretti pahri — darbojahs 2 wihri rattus ar daschadu mantu un wezzahm grabbeschahm peekraut. Te isfkeij no namma pawezza seewina ahra un wihrus luhds, lai ar mantas krauschann apstahjoht. Wezzene fazzija: „Al manna Bihbele un kohka kurpes pagallam! Ne warru un ne warru itt nekur atrast. Zau reisu reisehm wiffas mallas ismelleju, bet kã naw, ta naw. Laikam buhs itt newilchoht pee zittas mantas rattos eefweesta! Tadeht luhgdama luhdse wiffus traufus un kuschus pahrmelleht. Wihri gan to labpracht ne gribbeja darriht, bet seewina ne lillahs un ne lillahs meerã, kamehr wiffa manta no ratteem bij ja-iskrauj un kattris luppats smalki ja-ismelle. Bihbelu pahrdewejs ne warreja isbrihnotees, ka seewina Bihbeli ar kohka kurpehm weenã wehtibã turreja. Pa tam kamehr wihri krahmeja un melleja, Bihbelu pahrdewejs aiegahje pee seewinas un eefahze ar to runnaht. „Kapehz schihs 2 leetas til ruhpihi mellejat?“ — „Des tahm itt na buht ne warru istift. Bihbele irr mannas dwehseles berriba, winna man dshwibas maifi pasneeds.“ — „Woi juhs pee Luttera tizzigeem peederrat?“ — „Pee teem gan ne peederru; es peederru pee Bihbeles tizzigeem, manna tizziba nahk no Bihbeles. No Luttera tizzigeem es itt neko ne sinnu, til man irr fazzihst, ka tee Jesum Kristum ne tizzoht.“ — Nu sinnaja Bihbelu pahrdewejs kadcht seewina Bihbeli zeenija, bet kã

labbad arri kohla kurpes tä gehdaja, to wehl ne fapratte. Kad par to waizaja, tad wezza atbildeja: „Bes schim kurpehm es ne warretu aiscet muhsu fapuzschana; jo libds tarren irr zeets un alminains zesch. Tur winna fahdscha mehs 4 jeb 5 daschu reis sanahkam, kahdu nodaku no Bihbeles lassam un fawas dohmas par to isfakam. Zif mahjas pahrnaku, til arri ktru reis Bihbeli labbaki faprotu. Tadehl bes schim kohla kurpehm ne warretu tur aistikt un es nabbadsite ne spehju til driht zittas nopirkt.“

Tikko seewina fawu wallodu pabeidse, weens no teem wihtreem eesauzahs: „Te irr juhfu Bihbele, fo stihniit atraddam un weena kuschi arri juhfu kohla kurpes usgahjam.“ „Paldees Deewam!“ seewina itt preezigi eesauzahs. Bihbelu pahrdewejs palihdseja mantu fakraut un seewina pawaddija labbu gabbalu us janno mahju weetu. Us zella wiunsch jo wairak nomannija, kahdu leelu mantu schelligais Deews schai nabbaga seewina zaur Deewa wahrdu lassichanu bij peeschlihris.

Rassitajs mihtais! Woi schè ne bij ihstena mellechana un swehtiga atraschana?

Sluddinaschanas.

Pehz Kurfemmes zeeniga Gubernatera lunga wehlechanas 727 ischetwertu rudu un 139 ischetwertu meeschu no teem pee Erzogamuischas, Papakalna, Wiskalmuischas un Jelgawas wirfspilungu muischas peederigahm magastbuehm wairakfoblitajeem taps pahrdohiti. No Erzogamuischas pagasta teefas ta pirma fehlichanas deena us **Scha**, nu ta ohtra pahrschlichanas deena us **Gto Webruari 1861** irr nolikta, kur tee pirzeji pee Erzogamuischas pagasta teefas warr fapuzinatees, un kur arridsan tabs klastakas sinas par scho pahrdohschann ifktra deena warr dabbuht sinuht. 1

Erzogamuischas pagasta teefa tanni 7ta Januari 1861. (Nr. 12.)

Kurfemmes Kredita-beedribas waldischana wisseem par sinu isfluddinadama to, fo winna fawa leela beedru sanahschana tanni 12ta libds 14tam Dezemberim 1860, — itt ta schibs beedribas Wisaugstati apstiprinatu Spahrkaffes lillumu § 4 to nowehl, — pahrtaisfufe schimis lillumos, schi wehl klast sinamu darra, ka zaur scho pahrtaisichanu tabs Spahrkaffes **Scheines**, kas jom libds schim irr isdohsas bet wehl naw prett nandu ismitas tappuschas, (lai buhtu schibs farakstias us angteem ar peederigeem ihpafcheem anglu sibmitu bohgenem (Kupons), jeb us anglu angteem, us labda zilwela wahrdu jeb us to farakstias, lam ta Spahrkaf-

fes-Scheine rohkäs), itt ne buht ne tohp nederrigas jeb pahrtaisitas, bet ka turprettim wiffas schibs pehz libdschinnigeem lillumeem isdohsas Spahrkaffes-Scheines un winnu cemibschana prett flaidru nandu tapat paleef un ar tahm tapat jadarra, ka libds schim irr bijis. Bet nu taggad itt wiffas Spahrkaffes-Scheines, kas taps isdohsas pehz schibs isfluddinaschanas laifa, taps dohtas ar tabdu sinu un ar scheem lillumeem:

Kad pehz wisaugstati apstiprinatu Spahrkaffes lillumu § 2 schi krahschanas lahde (Spahrkaffe) tillai tamdehl irr eetaifsta:

Lai wiffuwairak teem nabbaga laudim un itt ihpafchi teem Kurfemmes semneekem weeglakt buhtu, fawu eetaupitu nandas masumu us angteem drohscha weeta nolikt, un lai pehz Spahrkaffes lillumu § 5 no ifktra, kas nandu schinni lahde eeseef, ne buhs wairak nekä tillai 100 rubelu sudraba ifktra deena prettim nemt; tad Kurfemmes Kredita beedribas waldischana ne buht ne buhs prettim nemt tabdu nandu, kas naw no Kurfemmes semneekem jeb no nabbaga laudim, nedj arri wairak nekä 100 rubelu weena deena no ta pascha zilwela nandus ne warr fanemt.

No schi laifa ne buht wairf ne isdohs Spahrkaffes-Scheines bes ta eelizeja wahrda. Tapat arri wairs ne peenems tabdu nandu, prett suawu nandas eelizejs grihb dabbuht tabdu Spahrkaffes-Scheini, kurrai irr ihpafchi peederigi anglu-schmitu-bohgeni klast (Kupons). To ne darrihs talabbad: ka ar laifu flaidri israbdijees, ka tabdu irr kochti maj, kas grihbobt dabbuht tabdas anglu-schmitu-bohgeni, un ka zaur tahm tai krahschanas lahdei welli darbs tohp wairohts.

Kredita-beedribas waldischana tadehl no schi laifa tillai tabdas Spahrkaffes-Scheines isdohs, kas nospreesch, ka tee, kas fawu nandu schinni krahschanas lahde eeseef, fawu eeliktu nandu libds ar wisseem klast pee-anguscheem angteem agrakt ne warr atfal atrassibt un dabbuht: ka wisaagrati 3 mehneshi pehz **Imas Maijas jeb Imas Nowembera** deenas kas buhs pehz tam, kad tee fawu nandu uesteikufchi un uesteikufchi, ka fawu nandu grihbobt atfal isnemt no krahschanas lahdes.

Ja nu lahds fawu eeliktu nandu ta uesteizis, tad us wiina Spahrkaffes-Scheines ohtras pusses no schibs waldischanas taps usrakstihst ta uesteischana un no tabs deenas, kurra ta Scheine buhtu ja-ismafsa, tad nelahdus anglus wairs ne dohs.

Kredita-beedribas waldischana irr wehlehts arri ta darriht: prohti, ja lahde irr nandas deefgan un ja tas, lam ta Spahrkaffes-Scheine peeder to lakprakt grihb, tad arri tuhda, kad to Scheini uesteiz, to nandu warr ismafacht. 3

(Nr. 25.) Jelgawa tanni 11ta Januari 1861.

Steinmaler ar labbalm attestatehm us Jurgeem 1861 warr weetu dabbuht **Schwittes muischa**, kur lai premeldahs. 3

S l u d d i n a s c h a n a.

Leepajas Spahrkaffes waldischana të isfluddina: Tee, furreem libds schim tabs Scheines peederre-
juschas, irr peemeldejusch, ka effoht nosudduschas schihs Leepajas Spahrkaffes-Scheines, isdohtas
us weenkabrtigu laifu, prohti:

No:	3169	farakstita	5tä	Juni	1844	par to kapitala skaitlu	no	100	rubkeem	fudr.
"	3450	"	12tä	Juni	1845	" " " "	"	100	"	"
"	4053	"	6tä	Dezemberi	1847	" " " "	"	20	"	"
"	4096	"	15tä	Maji	1848	" " " "	"	32	"	"
"	4468	"	8tä	Dezemberi	1849	" " " "	"	10	"	"
"	5677	"	21mä	Maji	1855	" " " "	"	50	"	"
"	5764	"	1mä	Dezemberi	1855	" " " "	"	33	"	"
"	5821	"	17tä	Maji	1856	" " " "	"	38	"	"

ka arri wehl schihs Leepajas Spahrkaffes-Scheines isdohtas us augtu augkeem, prohti:

No:	2259	farakstita	20tä	Nowemberi	1837	par to kapitala skaitlu	no	100	rubl.	—	kap.
"	5273	"	5tä	Dezemberi	1842	" " " "	"	73	"	35	"
"	6095	"	11tä	Dezemberi	1843	" " " "	"	100	"	—	"
"	6096	"	11tä	Dezemberi	1843	" " " "	"	50	"	—	"
"	11752	"	29tä	Maji	1850	" " " "	"	30	"	60	"
"	12676	"	8tä	Dezemberi	1850	" " " "	"	50	"	—	"
"	13838	"	11tä	Juni	1851	" " " "	"	100	"	—	"
"	14412	"	10tä	Dezemberi	1851	" " " "	"	50	"	—	"
"	19550	"	8tä	Dezemberi	1855	" " " "	"	50	"	—	"
"	20499	"	9tä	Juni	1856	" " " "	"	100	"	—	"
"	20794	"	12tä	Juni	1856	" " " "	"	100	"	—	"
"	20795	"	12tä	Juni	1856	" " " "	"	20	"	80	"
"	22468	"	5tä	Juni	1857	" " " "	"	10	"	—	"
"	22722	"	8tä	Juni	1857	" " " "	"	100	"	—	"
"	22723	"	8tä	Juni	1857	" " " "	"	100	"	—	"
"	22931	"	11tä	Juni	1857	" " " "	"	12	"	—	"
"	22934	"	11tä	Juni	1857	" " " "	"	100	"	—	"

wiffas effoht nosudduschas.

Itt ka Wissaugstaki apstiprinatas Leepajas Spahrkaffes liffumu § 23 powehl, tä nu itt wiffi tee, furreu roh-
käs schihs augscham apstibmetas Spahrkaffes-Scheines taggad irraid, tohp usajinati:

no schihs isfluddinaschanas deenas rehkinahs tschetrn mehneschn laika

schihs Scheines nodobt pee schihs Spahrkaffes, ja ne, tad tee paschi pasuddina un paspehle to naidu kas schihs
Spahrkaffes-Scheines irr farakstita, un teem, kas irr peemeldejusch, ka teem schihs Scheines peeder un ka tabs
teem irr nosudduschas, buhs ja-ceedohd woi nu jaunas Spahrkaffes-Scheines. woi arri teem flaidra naudä taps
is mal f a h t s til dauds, zil tannis Scheines irr cerakstibts.

Tapat arri wiffi tee, kas peemeldejusch, ka teem nosudduschas tee winneem peederriigi **augtu-schmitu-boh-**
geni (Kupons) no schihs Leepajas Spahrkaffes-Scheinehm, prohti:

no No:	2719	farakstita	30tä	Maji	1842	par to kapitala skaitlu	100	rubl.	fudr.
"	2720	"	30tä	Maji	1842	" " " "	100	"	"
"	4043	"	4tä	Dezemberi	1847	" " " "	100	"	un
"	5593	"	12tä	Dezemberi	1853	" " " "	100	"	"

tohp usajinati, **tanni pascha augscham peeminnetä laika** pee schihs Spahrkaffes atnest un flaidri cerahdibt,
ka teem tabs Scheines pateesi peeder, un ja tä ne darrihs, tad teem, kas peemeldejusch, ka teem schihs
Scheines nosudduschas un ka teem tabs pateesi peeder, — eedohs jaunus augtu-schmitu-bohgenus (Kupons), bet
tohs nosudduschas jeb pasuddinatus isteiks par tahdeem, kas nekuht wairs naw derrigi.

Leepaja tanni 21mä Januari 1861.

J. I. Gekhoff. R. M. Gorklo. M. Lode.

Leepajas Spahrkaffes waldinecki.

B r i h w d r i k k e h t.

No juhrmassas-gubernements augstas waldischanas ruffes: Collegienrath G. Blaeser, Jenser. Jelgawä, tai 31. Januari 1861.

No. 21.